

שיחת השבוע

הרב יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד - המרכז • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

יריד הפסח

בשבוע הבא ייפתח יריד 'חוויות הפסח' של צעירי-חב"ד, שאליו ינהרו מדי יום אלפי תלמידי גני-ילדים ובתי-ספר יסודיים, ובו ייהנו משלל חוויות הקשורות בחג: התנסות אישית בלישת הבצק ובאפיית מצה, סיור במאפיית המצות שבכפר-חב"ד, מופעים אינטראקטיביים ועוד. מארגני היריד מסרו כי ההרשמה כבר נסגרה, ואין עוד אפשרות לקלוט משתתפים נוספים.

בתוך כך מקיימים בתי-חב"ד ברחבי הארץ סדנאות הפעלה מיוחדות, שבהן הילדים מתנסים בהכנת מצה ונהנים מתכנית מיוחדת על החג. השנה הפיקו צעירי-חב"ד סרט חדש שמציג את שלבי אפיית המצה, ועד כמה נזהרים במהלך הלישה והאפייה מחמץ.

מאות סדרים

בעקבות ההצלחה הגדולה של הסדרים הציבוריים שערכו בתי-חב"ד בשנים שעברו, ייערכו גם השנה יותר ממאתיים סדרים ציבוריים, לכל דיכפין, בכל עיר ועיירה ברחבי הארץ. הסדרים מיועדים לכל שכבות הציבור, לכל מי שמעוניין לחגוג את הסדר כהלכתו, באווירה חסידית שמחה ומאחדת. לפרטים יש לפנות לבית-חב"ד המקומי.

קמחא דפסחא

בתי-חב"ד ברחבי הארץ מנהלים בימים האלה במלוא התנופה את מגבית 'קמחא דפסחא' המסורתית. השנה, לנוכח המצוקה הגוברת, הציבור נקרא לתרום ביד רחבה, בכסף, במזון, בבגדים וכדומה, כדי לשמח את לב המשפחות הנזקקות ולאפשר להן לערוך את החג כראוי. פרטים בבתי-חב"ד.

זמני השבוע

ניו יורק	דטרויט	מיאמי	לוס-אנג'לס
7:06	7:44	7:21	6:58
8:07	8:45	8:14	7:55

כניסת השבת
צאת השבת

המועד: מוצאי שבת, 9 בערב, 34 דקות ו-7 חלקים
ראשי-חודש ניסן: ביום הראשון

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840
טל' 072-2770100 • פקס 03-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

לא להחמיץ את הפסח

ראוי להיערך להיבט הרוחני לא-פחות מכפי שמתכוננים להכנת התבשילים. ככלות הכול, עיקרו של ליל-הסדר הוא הצד הערכי, וכל השאר אינו אלא תפאורה.

בעצמו את חוויית היציאה לחירות. חירות פירושה - היכולת לבטא את מה שאנו באמת חשים ורוצים. מתברר, שלא תמיד יכולים אנו לתת ביטוי למהות האמיתית שבנו, משום שאנו עצמנו כובלים את האני' שבנו.

חג הפסח הוא הזמן להשתחרר. בליבו של כל אחד ואחת מאיתנו מתנוצצת האמונה. בכל אחד ואחת מאיתנו יש טוב וחסד. צריך 'לצאת לחירות' - להתגבר על המעצורים האישיים ולהיות מה שהננו באמת. לשם כך יש להבין את משמעות החירות וללמוד כיצד אפשר להיחלץ מכבלי החומר, ההרגלים, היצרים והשגרה ולהגיע לחירות אמיתית.

לפיד המסורת

כל זה דורש הכנה רצינית. שלושים יום לפני החג אנו מתחילים ללמוד את הלכות הפסח, כדי לדעת כיצד לקיים את החג כהלכתו ולהישמר מהאיסורים הכרוכים בו. לצד לימוד ההלכות חשוב ללמוד את משמעויותיו של החג ואת היבטיו הרוחניים. תורת החסידות מעניקה לנו שפע של מאמרי חסידות ושיחות מעמיקות, המעניקים הבנה חדשה לגמרי של חג-הפסח.

כדאי גם להתכונן לקראת שולחן הסדר. להצטייד ברעיונות, בסיפורים, באמרות ובכל דבר שיכול להעניק משמעות מעמיקה יותר לאירוע הגדול, המתקיים פעם אחת בשנה. ראוי להיערך להיבט הזה לא-פחות מכפי שמתכוננים לסידור השולחן ולהכנת התבשילים. ככלות הכול, עיקרו של ליל-הסדר הוא הצד הרוחני-ערכי, וכל השאר אינו אלא תפאורה.

הכנה כזאת תעניק לנו את הטעם האמיתי שמאחורי ליל הסדר. כאשר עורכים את הסדר כהלכתו, לא רק במובן הגשמי, אלא גם במובן הפנימי והרוחני, מרגישים שכל המאמץ והטורח אינו נחשב. כך נהפוך אותנו לחוויה בלתי-נשכחת, לנו ולילדינו, והלילה הזה ימלא את התפקיד שנועד לו - להיות הלפיד שמעביר את המסורת היהודית מדור לדור, מיציאת מצרים ועד הגאולה האמיתית והשלמה על-ידי משיח-צדקנו.

ע-ישראל שרוי בימים האלה בקדחת של עשייה לקראת חג-הפסח המתקרב. בכל פינה רואים את עבודות הניקוי והקצוץ. מאפיות המצות עובדות במלוא המרץ. עוד מעט יתחילו הקניות לקראת החג, ואחריהן הבישולים וההכנות האחרות לחג הגדול. השאלה המתבקשת היא, אם אנחנו דואגים להתכונן לחג במידה הראויה גם בהיבטים הנפשיים והרוחניים.

לפעמים נדמה שההכנות הפיזיות נוטלות מאיתנו את כל כוחות הגוף והנפש, עד שכבר אין לנו יכולת להיערך לחג במובנים הרוחניים. זה, כמובן, מצב שאינו ראוי. חג-הפסח עשיר כל-כך בתכנים וברעיונות, וחבל להחמיץ את היבטיו הרוחניים.

ביעור חמץ רוחני

אכן, ביעור חמץ הוא מהמצוות החשובות שעלינו לעשות לקראת החג, אבל המקורות מלמדים אותנו שחשוב לא פחות לבער את החמץ הרוחני - הגאווה ותחושת ה'ישות העצמית. חשוב מאוד להצטייד במצות, שבהן נוכל לקיים את מצוות אכילת מצה בליל הסדר, אבל המצה נושאת עמה גם קריאה רוחנית לכל אחד ואחת מאיתנו - קריאה לכיוון של צניעות וענווה.

אחת המצוות המרכזיות של חג-הפסח היא "והגדת לבנך" - הקניית היהדות ומורשת ישראל מאב לבן, מדור לדור. דברים רבים בליל הסדר נעשים רק כדי לעורר את תשומת-ליבם של הילדים ולגרום להם להתעניין ולשאול. לאחר שהילדים שואלים 'מה נשתנה' מגיע השלב שבו האב צריך להשיב ולהסביר. לא די בקריאת ההגדה, אלא חובת האב להסביר לבנו על-פי גילו ורמתו. זו משימה שיש להיערך לקראתה.

חג-הפסח נושא עמו את רעיון החירות. אנו שמחים על החירות שאבותינו זכו לה בצאתם משעבוד מצרים, אבל אמרו חז"ל: "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים". כלומר, כל אדם צריך לחוש

למה הייתה הגאולה בניסן

עצמו - הוא עושה את מה שליבו מושכו.

הכוח לחבר ניגודים

כיצד אפשר לשלב את הרגשות המנוגדים הללו, שמחה ויראה? הסוד טמון בהמשך הפסוק: "וגילו ברעדה". דרושה גילה ושמחה, אולם מאחוריה יש רעדה ויראה. הצד הגלוי הוא השמחה, אולם מאחוריה ניצבת היראה, וגם כשיהודי שש ושמח הוא חש את היראה מגדולתו של הקב"ה.

כדי לשלב את שני הרגשות המנוגדים הללו אנו זקוקים לכוח מיוחד, וזה הכוח שניתן דווקא בחודש ניסן, חודש הגאולה. חודש תשרי מייצג את הכוח האלוקי השייך לגדרי הבריאה, ואין בכוחו לחבר ניגודים. היכולת לחבר שני קצוות מנוגדים, כמו שמחה ויראה, נובעת דווקא מחודש ניסן, המייצג את הכוח האלוקי שלמעלה מהטבע ולמעלה מגדרי הבריאה. לכן הגאולה הייתה יכולה להיות רק בחודש ניסן, וזו ההכנה למתן התורה.

(תורת מנחם כרך יא, עמ' 163)

התורה, כפי שנאמר במדרש, שמשה שאל את הקב"ה באיזו זכות יוכלו בני-ישראל לצאת ממצרים, והקב"ה השיבו: "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה" - "בזכות התורה שהם עתידים לקבל על-ידיך בהר הזה, הם יוצאים משם".

יראה ושמחה

במעמד הר-סיני קיבלנו את התורה ואת המצוות, אך לא די לקיימן בפועל, חובה לבצען מתוך שמחה, ככתוב "עבדו את ה' בשמחה". השמחה היא עיקר גדול בעבודת ה', ועל העדר השמחה עלולים להיענש, כפי שנאמר: "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב".

לצד השמחה נחוצה גם היראה, כמו שנאמר: "עבדו את ה' ביראה". היראה אף היא יסוד מרכזי בעבודת ה'. כשיהודי עובד את ה' באהבה לבדה, בלי יראה, אין זו עבודה. עניינה של עבודה היא כעבודת עבד, שנעשית מתוך אימת האדון. אם האדם אינו עובד את ה' מתוך יראה, אין כאן עבודה לקב"ה, אלא במובן מסויים הוא עובד את

שבת אנו קוראים את פרשת "החודש", שבה הודיע הקב"ה לעם-ישראל כי חודש ניסן הוא החודש הראשון: "החודש הזה לכם ראש חודשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה".

חז"ל אומרים כי עם בריאת העולם קבע בו הקב"ה ראשי-חודשים ושנים, וחודש תשרי היה החודש הראשון. אולם "משבחר ביעקב ובבניו - קבע בו ראש-חודש של גאולה". הקב"ה גאל את בני-ישראל בחודש ניסן, ולכן חודש הגאולה נעשה ראש-החודשים וראשון לחודשי השנה.

בזכות התורה

נשאלת השאלה, הלוא קודם לכן היה תשרי החודש הראשון, וגם עכשיו ראש-השנה הוא בא' בתשרי, ומדוע קבע הקב"ה את חודש הגאולה וראש-החודשים דווקא בחודש ניסן?

התשובה טמונה בקשר ההדוק שבין הגאולה ומצרים למתן-התורה. הגאולה קשורה למתן-

מן המעיין כעס | מאת הרב אליעזר ברוד

מכעס לצרעת

"אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת... והיה בעור בשרו לנגע צרעת" (ויקרא יג, ב). חז"ל אמרו (ערכין טז) שנגעים באים על לשון הרע. המקור ללשון הרע הוא שהאדם כועס ורוגז על האדם אשר ידבר נגדו, ובכך הוא גורם לקלקול הדם שבו, המביא לידי צרעת.

(כוכב מיעקב)

אב נזיקין

אחד מארבעה אבות נזיקין הוא ההבער (בבא קמא א, א). 'הבער' זו האש, והכעס בא מיסוד האש.

(צוואת הריב"ש)

כועס על הכעס

רבי פינחס מקוריין אמר: שנים רבות נאבקתי עם הכעס עד שניצחתי ושמתיו בכיסי. לכשאצטרך לו - אוציאנו, אבל אני כועס עליו ואיני רוצה להוציאנו לעולמים.

באה מגסות-הרוח

מידת הכעס היא מידה רעה מאוד, והיא באה מגסות-הרוח. לכן על האדם להתרחק ממנה עד

קצה האחרון, עד שינהיג עצמו שלא ירגיש כלל לדברי המכעיסים.

(שולחן ערוך אדמו"ר הזקן)

צמצום המוחין

מידת הכעס יש בה משום צמצום המוחין ומיעוט הדעת, כי אם היו מאירים אצלו הדעת והמוחין, לא היה בא לכלל כעס. וכפי שרואים אצל התינוק שדעתו קצרה, אשר כתוצאה מזה הוא כועס בנקל יותר מן המבוגר שדעתו רחבה.

(אדמו"ר האמצעי מליובאוויטש)

אסקופה לחטאים

מידת הכעס היא מידה מגונה על-פי התורה, והיא בבחינת אסקופה לחטאים גדולים ולנזקים בכישרונות הנפש ובתחלואי הגוף.

(הרבי הרי"צ מליובאוויטש)

חולשת האמונה

"כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה" (זוהר). בעת כעסו נסתלקה ממנו האמונה, כי אילו היה מאמין שמאת ה' הייתה זאת לו, לא היה בא לכלל כעס.

(תניא)

אמרת השבוע

כוח הסעודה

רבה של לובלין, הרב עזריאל הורביץ, המכונה 'ראש הברזל', התנגד לחסידות בכלל ול'חזוה' מלובלין בפרט. פעם אחת, בסעודת ברית-מילה, נועדו השניים בשולחן אחד. הם שוחחו בדברי תורה, ורב העיר נוכח כי ה'חזוה' הוא גאון עצום.

בתוך השיחה שאל הרב את ה'חזוה': "מדוע החסידים מרבים בסעודות, שותים יחדיו וכדומה, ואינם מסתפקים בשיחות בדברי תורה?".

השיב ה'חזוה': "זו גמרא מפורשת. הגמרא אומרת שגזרו על פתם של הגויים ועל יינם כדי שלא יבואו לידי חיתון. משמע מזה, שעל-ידי שיושבים ואוכלים יחדיו ושותים יין יחדיו - מתקרבים איש לרעהו ובאים לאחדות הלבבות, ובמקום שיש אחדות, שם שורה השכינה".

רופא ברכבת

ר' מענדל-לייב חזונב, בן העיירה נעוול שברוסיה, היה יהודי פשוט למדי. ביתו היה פתוח לרווחה, והוא השתדל לטרוח בעצמו סביב אורחיו ולתת להם הרגשה נעימה.

לפרנסתו עסק בחורף בייצור נעליים חמות, ובקיץ סחר בגריגרייער מוחמצים, שקנה בכמויות ושיווק לערים מרכזיות. באחד ממסעות העסקים שלו הופיע לפתע כאב חד בבטנו. עברו יום-יומיים והכאב התחזק. החליט האיש לנסוע לעיר ויטבסק ולקבל חוות-דעת מהרופאים. מכיוון שכסף לא חסר לו, הייתה לו אפשרות להיבדק אצל מיטב הרופאים והמומחים.

בדקו הרופאים את ר' מענדל-לייב והתייעצו במשותף. לבסוף נאמר לו כי מצבו מסוכן. "עליך לעבור ניתוח דחוף", אמרו לו הרופאים והוסיפו: "איננו יכולים להבטיח את הצלחתו של ניתוח מסוכן כזה, שבו הסיכונים גדולים מאוד".

ליבו של ר' מענדל-לייב נפל בקרבו. הוא שב לאכסנייתו שבור, ומחשבות דאגות מילאו את מוחו. יום אחד שמע לפתע קול קורא בשמו. הוא הסתובב וראה מולו כמה מסוחר ייטבסק, חסידי חב"ד, מידידיו הטובים.

הם התעניינו בשלומו ור' מענדל-לייב סיפר להם את דברי הרופאים. החסידים החלו להפציר בו לנסוע לליובאוויטש ולבקש את ברכת הרבי הרש"ב (רבי שלום-דובער שניאורסון) מליובאוויטש. ר' מענדל-לייב לא הורגל בדברים כגון אלו, וניסה לדחותם, אך החסידים דחקו בו. "הנסיעה מוויטבסק לליובאוויטש קצרה במיוחד, רק שישים קילומטר", האיצו בו. לבסוף נעתר ונסע לליובאוויטש.

ר' מענדל עמד לפני הרבי, שטח את מצבו ואת הממצאים החמורים, ובקש עצה וברכה. הרבי הביט בו בעיניים טובות וכאילו התעלם ממשאלתו. תחת זאת החל לחקרו על עיסוקיו בוויטבסק.

האיש החל לתהות למשמע השאלה. איזה ערך יש לעסקים כאשר מדובר בשאלת חיים. הוא ענה לרבי כי בא לעיר לצורך בדיקות רפואיות, ואגב זאת עסק בסגירת חשבונות ובגביית חובות מסוחרים. בהתמרמרות הוסיף כי אולי עסקי מסחרו עתה יוכלו להועיל רק לאשתו ולילדיו...

הרבי לא הגיב. לרגעים אחדים שקע בהרהורים, ולאחר מכן אמר: "עליך לחזור לביתך, להרחיב את עסקיך ולפתחם. ואשר לנסיעה, קנה לך כרטיס במחלקה הראשונה ברכבת, וה' יהיה בעזרך". ר' מענדל-לייב הבין שזוהי הסתיימה היחידות, נפרד מהרבי ויצא

מן החדר. ספקות רבים עלו במוחו באשר לתועלת הנסיעה והפגישה עם הרבי. הוא לא הבין כלל את כוונתו של הרבי ומה רצה ממנו. החסידים שעמדו בחוץ ניסו לדובבו, והוא שיתף אותם בחוסר חשק במה שנאמר לו, אך הבעת פניו

העידה על ספקנות רבה. החסידים החלו לגעור בו: "הלוא אין לך ברכה גדולה מזו! הרבי הבטיחך שתאריך ימים ואף עסקיך יתפתחו וישגשגו... אך עתה אין פנאי לדיבורים, הרבי אמר לקנות כרטיס במחלקה הראשונה ועליך למהר..."

אמונת החסידים עודדה אותו מעט. החסידים כמעט 'גררוהו' לעבר תחנת הרכבת, ודאגו להשיג לו מקום במחלקה הראשונה, אשר בה לכל נוסע תא פרטי.

הרכבת החלה לנסוע ור' מענדל-לייב פתח את ספר התהילים והחל לומר את הפסוקים מתוך כבי רם. הוא לא שת לבו למחשבה מה יאמרו שכניו לקרון. יודע הוא שמצבו קשה מאוד ולא נותר לו אלא לעורר רחמים על-ידי התהילים.

לפתע נשמעו דפיקות על דלת הדרו. בטרם הספיק לענות נפתחה הדלת, ובפתח עמד גוי בלבוש הדור, המעיד על היותו בעל תפקיד נכבד. הוא הביט בר' מענדל-לייב ושאל לפשר בכיו. ר' מענדל-לייב ניסה להתחמק, אך האיש התעקש. סיפר ר' מענדל-לייב על חוות-דעת הרופאים וחששותיהם בעניין הניתוח, וסיים באנחה קורעת-לב.

האיש הציג את עצמו כרופא וביקש רשות לבדוק. ר' מענדל הסכים לעשות כל שנתבקש, אך בליבו חש חוסר-אמון. בזריזות ובידיים מיומנות החל הזר לבדוק את הסוחר, ובמהרה הגיע לנקודה הכואבת בבטן. הוא מישש אותה שוב ושוב, ואז יצא מהחדר ושב ובידו כמה וכמה תכשירים. הוא מרח את התכשירים, לחץ, עיסה ושוב לחץ, עד שר' מענדל-לייב חש הקלה ניכרת. "זהו לעת עתה", סיכם האיש, "אבוא אחרי-כן לבדוק את מצבך".

כאשר הגיע הרופא בפעם השנייה היה נראה ר' מענדל-לייב כאדם חדש. הכאב סר לגמרי והוא הרגיש כי כוחותיו וחושיו שבים אליו מחדש. בעקבות זאת חזר גם מצב-רוחו להיות מעודד ושמח, וליבו היה מלא שבח והודיה לה'.

השניים התיישבו לשיחה ידידותית. ר' מענדל-לייב הודה למצילו מקרב-לב, והתעניין לזהותו ולמקום מגוריו. התברר כי האיש הוא רופא בעל-שם, הגדול במדינה בתחום זה של בעיות הבטן והגב. עתה הוא עושה את דרכו לברלין, למקרה חירום במשפחת הקיסר...

(את הסיפור שמע ר' שמואל פרוס מכפר-חב"ד מפי ר' מענדל-לייב חזונב עצמו. הסיפור מוגש לרגל יום ההילולא של הרבי הרש"ב, בב' בניסן תר"פ)

לומדים גאולה | מאת מנחם ברוך

גאולה בניסן

ח"ז נחלקו ביניהם (ראש-השנה יא,א) על זמן הגאולה. רבי אליעזר אומר: "בניסן נגאלו, בתשרי עתידין ליגאל", ורבי יהושע סבור: "בניסן נגאלו, בניסן עתידין ליגאל". המחלוקת אינה מצטמצמת רק לחודש שבו תבוא הגאולה, אלא יש כאן בעיקר מחלוקת על מהותה של הגאולה.

החודשים ניסן ותשרי מסמלים שתי דרכים נבדלות. תשרי הוא החודש שבו נברא העולם, ולכן החודש הזה מייצג את ההנהגה הטבעית, שבאה בתוך מערכות העולם. לעומתו, ניסן הוא חודש הגאולה, שבו אירעה יציאת מצרים מתוך ניסים אדירים. לכן ניסן מייצג את ההנהגה הניסית של הקב"ה ('ניסן' גם מלשון 'ניסי-ניסים'), המשדדת את מערכות הטבע.

באיזה תהליך

השאלה שבה נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע היא בעצם, כיצד תבוא הגאולה - האם בתהליך הדרגתי, שבא בתוך מסגרות העולם, כאשר העולם נעשה אט-אט מוכן ומוכשר לקבל את אור הגאולה, או בצורת נס אדיר - כשם שבאה יציאת מצרים.

רבי אליעזר סבור, שהגאולה האמיתית והשלמה שונה מגאולת מצרים. שם היה מקום לנס, מכיוון שהעולם טרם הזדכך וטרם היה יכול להכיר את אור הגאולה, ובני-ישראל היו שקועים במ"ט שערי טומאה ולא היו יכולים להיחלץ משם בעצמם, ולכן לא הייתה ברירה אלא לשבור את מערכות הטבע ולהביא את הגאולה מלמעלה. הגאולה האמיתית והשלמה, שבאה לאחר מתן-תורה ולאחר הזיכרון שנעשה בעולם על-ידי העבודה של עם-ישראל - היא צריכה לבוא דווקא בתוך מסגרות העולם ולא על-ידי ניסים מלמעלה. זו משמעות עמדתו "בניסן נגאלו, בתשרי עתידין ליגאל".

אולם רבי יהושע סבור, שגם הגאולה האחרונה תבוא בניסים גדולים, כשם שהייתה גאולת מצרים, ולכן הוא אומר, "בניסן נגאלו, בניסן עתידין ליגאל". שכן אף שהעולם נזדכך ונתקדש במשך הדורות ונעשה כלי לאור הגאולה, עדיין רב המרחק בין מציאות העולם לבין הגאולה, ואי-אפשר לצפות שהיא תבוא אט-אט בדרכי הטבע, אלא חייב להתרחש הנס הגדול שבמהלכו יפציע אור הגאולה - ממש כשם שהיה צורך בניסים בזמן גאולת מצרים.

ההכרעה: בניסן

מחלוקת זו היא בעצם המשך לעוד מחלוקת בין שני התנאים באותו נושא. כך נאמר בגמרא (סנהדרין ז,ב): "דבי אליעזר אומר: אם ישראל עושין תשובה - נגאלין, ואם לאו - אין נגאלין". לעומתו סבור רבי יהושע, שכשיגיע זמן הגאולה, שום דבר לא יוכל לעכבה; שכן הגאולה אינה תלויה "לא בתשובה ומעשים טובים", אלא היא תבוא מלמעלה. לדעת רבי יהושע, גם התשובה שתידרש לצורך הגאולה תבוא מלמעלה - הקב"ה ייצור נסיבות שיאלצו את עם-ישראל לשוב בתשובה.

בהמשך הגמרא נאמר, שרבי אליעזר שתק והודה לרבי יהושע, ואכן כך נקבעה ההלכה. גם במחלוקת על חודש הגאולה, ההכרעה היא שזוהו חודש ניסן, כפי שנאמר בפשטות במדרש (שמות-רבה טו,א): "בוא משיח שנקרא ראשון בחודש הראשון, שנאמר החודש הזה לכם ראש חודשים" (שזוהו חודש ניסן).

אולם אף שהגאולה תבוא 'בניסן' - מתוך ניסים ומלמעלה - בכל-זאת היא תהיה פנימית ותחדור לתוך גדרי המציאות (שלא כגאולת מצרים), שכן העבודה של עם-ישראל במשך כל הדורות כבר הכינה את הקרקע וסללה את הדרך, שכאשר יפציע אור הגאולה, יוכל העולם לקבלו בפנימיות ובתוך גדריו הטבעיים. זו גדולתה של הגאולה הקרובה, שאף שהיא באה מלמעלה, היא מתחברת עם המציאות הטבעית של העולם וחדרת לפנימיותו בשלמות העליונה ביותר.

פתגם חסידי "כשיהודי נאנח למשמע צרתו של הזולת - הרי זה דבר גדול, אבל אין הוא מגיע לערכה של פעולה לטובת הזולת. טובה פעולה אחת מאלף אנהות" (הרבי הרש"ב מליובאוויטש)

מי ראה את הירח?

העברית בירושלים. אדם רציונלי, כהגדרתו. הוא בן 44, נולד באנגליה, ולאחר שעשה דוקטורט בכימיה, שהה שנתיים בארה"ב ואז עלה לישראל, נשא אישה וכיום מתגורר במעלה אדומים. מעודו היה חובב אסטרונומיה.

7 ה צפוי להתרחש במוצאי שבת, אבל כבר ביום חמישי תוכלו להבחין בתכונה ערה. עשרות חברי האגודה הישראלית לצפייה בסהר החדש יטפסו על הרים נישאים, או על גגות מגדלים וגורדי-שחקים כדי לראות את מולד הירח. העובדה שהחודש המולד צפוי להתרחש במוצאי שבת, על-פי הלוח, אינה מונעת מהם לארוב למולד קודם לכן. לדברי **עמנואל הופמן**, מייסד האגודה, כבר היו פעמים שהמולד נראה אפילו שלושה ימים לפני המועד שמופיע בלוח.

כמאתיים איש, הפזורים בכל ערי הארץ, חברים באגודה, הפעילה זה עשור. הדבר שמניע את חברה, לדברי הופמן, הוא הצורך להיערך לקראת בואו של משיח-צדקנו והקמת הסנהדרין. "כיהודים שומרי תורה ומצוות, המתפללים בכל יום לבואו של המשיח, אנחנו גם צריכים להיות מוכנים לקיום כל פרטי ההלכות, וזה כולל גם את קידוש החודש. מחובתנו לעשות הכול כדי שבבוא העת יהיו בידנו כל הכלים לעשות זאת".

מצווה לראות

ההלכה קובעת כי קידוש החודש נעשה על-פי עדות ראיה בלבד. זו מצוות קידוש החודש. רק שני עדים המעידים שראו את מולד הירח, ונמצאו אמינים, הביאו את חברי הסנהדרין להכריז על ראש-החודש החדש. כמובן, תיתכן אפשרות שלא יגיעו עדים, ואז החודש יהיה מלא.

הופמן הוא מנהל מעבדת כימיה באוניברסיטה

הופמן ומכשיריו. שיהיו בידנו הכלים לקראת הגאולה

חשיבותם לשורת מחקרים בתחומים לא-ידועים.

מה עושים כאשר המציאות מתנגשת עם הזמנים המופיעים בלוחות? הופמן אומר שהרמב"ם השיב לשאלה בהלכות קידוש החודש, וקבע במפורש שקידוש החודש הוא הלכה למשה מסיני ונקבע על-פי הסנהדרין. כשאין סנהדרין, נוהגים על-פי החישוב ואין נזקקים לראיה. "גם כשאנחנו יודעים בבירור שהמולד היה קודם לאמור בלוח, עדיין ראש-חודש לא זז ממה שנוקבע. יתכן בהחלט שיש טעות בחישוב, שכן הלוח נקבע כדבר זמני בלבד, עד חזרת הסנהדרין בקרוב".

הציץ ונסחף

לנושא קידוש החודש הגיע לאחר שהרב נחום רבינוביץ', מיישיבת 'ברכת משה' במעלה אדומים, ביקשו לצרף נספח מדעי בסוגיה, במסגרת פירוש שכתב על הרמב"ם. הוא למד את הלכות קידוש החודש המובאות ברמב"ם, כדי לדעת כיצד לגשת להיבט המדעי, ועד מהרה נסחף פנימה וסחף חברים נוספים.

"לא קל לראות את מולד הירח", הוא אומר. "בכל חודש אני מקבל עשרות דיווחים מאנשים הטוענים כי הבחינו במולד הירח. לאחר סדרת שאלות מתברר שהם ראו הבזק אור או משהו אחר, אבל לא את המולד. לא לחינם מובא במשנה שרבן גמליאל היה חוקר את העדים על מולד הירח".

דיווחים ומחקרים

הופמן מרכז סדרה ארוכה של דיווחים חודשיים, המגיעים מכל רחבי הארץ, ברובם מחברי האגודה. הממצאים מוזנים למחשב ומשמשים למחקר. הוא כבר פרסם שני מחקרים בעיתונים מדעיים יוקרתיים. הממצאים עוררו סקרנות עולמית בגלל

פינת ההלכה | מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

הלכות ניסן

שאלה: אילו הלכות יש לזכור בחודש ניסן?

תשובה: פרשת החודש: השבת קוראים בשני ספרי-תורה. נחוץ להכין מראש את ספרי-התורה גלולים במקומות המתאימים, ואם לא עשו זאת מערב שבת - יש להכניס בבוקר, לפני התפילה.

בספר-התורה הראשון עולים שבעה קרואים בפרשת השבוע (תזריע). לאחר מכן אומרים חצי קדיש, וקוראים למפטרין בספר השני את פרשת החודש מתוך פרשת בוא - "וידבר ה'... תאכלו מצות". למנהג הספרדים וחב"ד, מוסיפים להפטור גם פסוק ראשון ואחרון של הפטרת 'מחר חודש'.

קרבנות הנשיאים: בשנים-עשר הימים הראשונים של חודש ניסן אומרים אחרי התפילה את פרשת קרבנותיו של נשיא-השבט שהקריב ביום זה לכבוד חנוכת המשכן במדבר. קרבנות אלו הוקרבו מא' בניסן ועד י"ב בו,

נשיא אחד ליום, וכך אומרים אותם. ברבות מקהילות ישראל מוסיפים "יהי רצון", תפילה מיוחדת, ויש המוסיפים פסוקים מסויימים.

ברכת האילנות: פעם אחת בשנה, בחודש ניסן, מברכים על עצי-פרי (רצוי - שניים) בפעם הראשונה שמסתכלים בפריחתם. הברכה: "ברוך אתה... שלא חיסר בעולמו כלום, וברא בו בריות טובות ואילנות טובות ליהנות בהם בני-אדם". כל עוד יוצאים פרחים - אפשר לברך (ויש המברכים גם כשיצאו פירות בטרם היוותם ראויים לאכילה). יש היוצאים בצוותא מבית-הכנסת לברך את הברכה, לקיים "ברוב עם הדרת מלך". יש הנמנעים מלברך בשבת ובחג.

שמחה: הואיל ורוב החודש יצא בשמחה - י"ב ימי הנשיאים, ערב-פסח, וחג-הפסח - אין אומרים תחנון, ואין צמים ואין מספידים נפטר (אלא לחכם בפניו) במשך כל חודש ניסן.

מקורות: שו"ע או"ח סי' רכו, תטז, ופסקי תשובות שם. סדר ברכת הנהנין פי"ג הי"ד. לוח דבר בעתו. וראה שערי הלכה ומנהגי א"ח ח"א סי' קי"ד.

גיליונות שיחת השבוע

בעברית וברוסית מופצים בכל רחבי ארה"ב להזמנות ולפרסום אנא פנו: **1-646-387-0816** sh-usa@chabad.org.il

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש.

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח

על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411
Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444
www.ohelchabad.org

שולחן שבת
לכל התורה בכרך אחד
שלוש שיחות לכל פרשה, מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש

1-718-6041020

סופר סת"ם · HaSofer
RABBI MOSHE KLEIN
משה הלוי קלויז
321 Kingston Avenue
718-221-2222

www.esofer.com
A HaSofer Company